

Az ismeretkör: *Közösség és kapcsolatépítő munka hazai és nemzetközi elméletei*

Kredittartománya: 12 kredit

Tantárgyai:

- 1.) A közösségfejlesztés elméleti és konceptuális keretei
- 2.) Módszertani alapok a közösségfejlesztésben
- 3.) Zöld gondoskodás és természeti környezet

Tantárgy neve: <i>A közösségfejlesztés elméleti és konceptuális keretei</i>	Kreditértéke: 4 kredit
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 50 % elmélet, 50 % gyakorlat	
A tanóra típusa: előadás és szeminárium. Óraszám: Nappali: 15 óra előadás, 15 óra szeminárium, összesen 30 óra/ félév Levelező: 5 óra előadás, 5 óra szeminárium, összesen 10 óra/félév Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: <ul style="list-style-type: none">• a szorgalmi időszak heteire lebontott és minden órára részletesen kidolgozott tematika elérhető a Neptunban• az előadások témaköreinek ppt-i elérhetőek a Neptunban• a feladatok, a kidolgozásuk és értékelésük részletes szempontsora, digitális forrásai a Neptunban elérhetőek	
A számonkérés módja: vizsga Az ismeret-ellenőrzésben alkalmazandó további módok: esettanulmányok bemutatása, feldolgozása, csoportos és egyéni feladatmegoldás	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A modernitás globalizációs tendenciái, az erősödő individualizációs folyamatok, a hagyományos közösségek megszűnése, a városi egyenlőtlenségek egyre inkább ráirányítják a figyelmet a közösségépítés jelentőségére, társadalmi és gazdasági hasznára. A közösségfejlesztés célja a társadalmi integráció elősegítése, a „közjó” megteremtése oly módon, hogy a modern ember két alapvető szükségletét, a valahova tartozást és a szabadság igényét szem előtt tartsa. Alapértékei a közösség és a részvétel.</p> <p>A kurzus során a hallgatók megismerkednek a közösségfejlesztéssel (<i>community development</i>), mint társadalomalakító szakmai tevékenységgel, amely felkészíti a helyi polgárokat és azok közösségeit a társadalmi változásokra; hozzájárulva a kezdeményező- és cselekvőképességük fejlesztéséhez; segítve a civil társadalom kiépülését, a civil-közösségi részvételt és a társadalmi párbeszéd kialakulását.</p> <p>A tantárgy betekintést kínál e szakterület elméleti hátterébe. Megismerkedünk a participációs elméletekkel – a közösségi részvétel elvével; a képessé válás segítségével - a hatalommal való felruházás folyamatával, továbbá az akciókutatással, mint a részvétel (és beavatkozás) egyik formájával. A hallgatók megismerik a közösségi munka hazai és nemzetközi történetét és tendenciáit, ill. a közösségfejlesztés értékeit és etikáját.</p>	

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Vercseg Ilona (2004): *Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak*. Parola füzetek, Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, ISBN 963-217-517-4
- Vercseg Ilona (2011): *Közösség és részvétel. A közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület - ELTE Szociális Szakképzés Könyvtára, Budapest, ISBN 978-963-08-0606-0
- Pfeil, Elisabeth (1973): *Szomszédsági és érintkezési kör a nagyvárosban: elméleti megfontolások*. In: Szelényi Iván (szerk.): Városshociológia. Közigazgatási és Jogi Kiadó, Budapest, 441 p.
- Lányi András (2016): *Elképzelt közösségeim*. Scholar, Budapest, ISBN 978-963-244-684-4
- Peter Baldock (1993): *A közösségi csoportok fejlődése és a közösségi munkás szerepe*. In: Varga A. Tamás, B. Vörös Gizella: *Közösségi munka. Elmélet és gyakorlat külföldön*. Szöveggyűjtemény. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, ISBN 963-04-3174-2

Ajánlott irodalom:

- Horkay Hörcher Ferenc (2002) (szerk.): *Közösségelvű politikai filozófiák*. Századvég, Budapest, ISBN 963-9211-59-1
- Lányi András: *Miért nincs helye a közösségeknek a modern társadalomelméletben?* Parola 2016.4.
- W.W.Biddle – L.J.Biddle: *A közösségfejlesztési folyamat*. Országos Közművelődési Központ, Budapest, 1988. (letölthető a honlapról), A Közösségfejlesztés hazai internetes honlapja: www.kozossegfejlesztes.hu
- Catherine Briscoe (1999): *A közösségi munka értékei, céljai és alkalmazási formái*. In: Varsányi Erika (szerk.): *Megfigyelés és cselekvés. Válogatás a közösségi munka elméleteiből*. Balassi Kiadó, Budapest, ISBN 963-506-288-5
- Péterfi Ferenc: *Kezdetek*. In: Farkas Gabriella- Kovács Edit (2014): *A közösség dicsérete 25 éves a Közösségfejlesztők Egyesülete*, Budapest, 11-18.o. ISBN 978-963-87586-3-7
- Alison Gilchrist (2005): *A közösségi munkás szerepei*. In: *Gyakorlati útmutató közösségi munkásoknak*, Parola füzetek, Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, ISBN 963-218-551-X
- Elekes Györgyi (2017): *Közösség és tér: A térbeliség hatása a társadalmi identitásra Borsod és Baranya megye gettósodott térségeiben*. Szociálpedagógia 10:(3-4.) pp. 77-90.
- Parola c. folyóirat cikkei

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

Ismeri a különböző funkciójú csoportok és közösségek kialakulását, valamint működésük szociálpszichológiai, pedagógiai, szociológiai megközelítését.

Ismeri a spontán alakuló informális csoportos civil szerveződések működési sajátosságait, ezek erősítésének, közösséggé fejlesztésének módszereit.

Ismeri a csoportokban, közösségekben és intézményekben alkalmazható szervezetikultúra-

fejlesztő beavatkozások elméletét és gyakorlati eszközeit.

Birtokában van a fejlesztő, támogató és védelmet nyújtó közösségi háló kiépítésére vonatkozó vezetési ismereteknek.

Mélyrehatóan ismeri a kapcsolatépítésre szoruló egyének, csoportok sajátos problémáit, pszichés állapotuk általános jellemzőit.

Mélyrehatóan ismeri a mentálhigiénés segítő kapcsolat elméletét és módszertanát.

Részletekbe menően ismeri a közösség- és kapcsolatépítésre vonatkozó csapatmunka elméletét és gyakorlatát.

Ismeri a munkavégzéséhez szükséges felmérési és kutatási módszereket.

Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.

Tisztában van az egészségfejlesztés, a fenntartható fejlődés elveivel és gyakorlati vonatkozásaival, környezet,- baleset,- munka,- és fogyasztóvédelmi vetületeivel.

b) képességei

Képes az egyének, csoportok, közösségek, intézmények eredeti, társas és közösségi erőforrás-értékeinek feltárására, tudatosítására és mobilizálására, az egyéni és társas jóllét megőrzésére.

Képes rekreációs programok szervezésére és sajátos közösségfejlesztési eljárások, az aktivizálás, a mediáció, a projekttervezés működtetésére.

Képes reflektálni a társadalmi és kulturális hovatartozási mintázatok sokféleségére, és ezek figyelembe vételével képes kölcsönös elfogadáson alapuló lokális közösségi struktúrák kiépítésére.

Képes a személyes korlátok és megterhelő társas helyzetek, a burnout, a mobbing, és a kirekesztés felismerésére, és kompetenciáinak megfelelő adekvát beavatkozási módok keresésére, illetve kivitelezésére.

Képes ökumenikus együttműködésre, különböző felekezethez tartozó közösségek közös programjainak és projektjeinek menedzselésére.

Képes a közösségépítő munkára vonatkozó kutatási tervek kialakítására és értékelésére.

Képes a munkaterületén elvégzendő felmérésekhez szükséges kutatási módszerekhez megfelelő szintű ismeretek megszerzésére és alkalmazására.

Képes munkájának a szakmai etikai szabályok betartásával történő, felelős végzésére.

c) attitűdje

Mentálhigiénés szemlélettel rendelkezik.

A lelki egészség fenntartásának és helyreállításának folyamataihoz erőforrásorientáltan közelít.

Az egyén és a közösség önálló cselekvését, képessé tételét (empowerment) tartja szem előtt a cselekvési stratégiák megtervezésében.

Tartózkodik az emberek megítélésétől.

Empatikus, szociális és interkulturális érzékenységgel bír.

A digitális szemléletmódja nyitott, innovatív, a szakterületén zajló digitális technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.

d) autonómiája és felelőssége

Képviseli és megvalósítja a munkaterületén az egyének és közösségek mentálhigiénés állapotának folyamatos reflektálását (problémafelvetés), és javaslatot tesz a fejlesztések irányaira és lehetséges módjaira.

Kezdeményezi és részt vesz az egészség megőrzését szolgáló programok megvalósításában.
Felelőssége képviselni a mentálhigiéné értékeit és szempontjait a munkaterületéhez tartozó szakmai közösségekben, munkacsoportokban.
Felelőssége kezdeményezni a lelki egészség szempontjából hangsúlyos témák megvitatását, s részt venni az adott terület fejlesztését célzó cselekvési programokban.
Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.

Tantárgy felelőse: Dr. Elekes Györgyi, főiskolai docens, Ph.D.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k):